

Romeo a Julie

William Shakespear

Kontext

Renesance

- věda, rozvoj techniky, knihtisk
- návrat k antickým ideálům
- umění pro lidi
- v anglii později
- postavení proti středověku, církevním dogmatům (obrácení od Boha k člověku samému)
- racionalismus (hodně propojeno s humanismem = soustava názorů X renesance = um. styl)
- vzniká v bohatých městech severní Itálie (Florence) - bohatá díky obchodu (Medicejové)
- přírodní a astronomické objevy (Koperník, Galilei)
- lidé zjišťovali, že mnohé skutečnosti dosud hlášené církví, nejsou tak neochvějné (slavné zámořské plavby a objevení Ameriky 1492)
- objev knihtisku (J. Gutenberg) - nejvíce ublížilo církvi (rychlejší šíření poznatků)
- snahy o reformaci církve (M. Luther, Viklef, Hus)
- inspirace antickou kulturou (vzor, z italského "Rinascita" = znovuzrození)
- postavy jednají zcela svobodně, jsou světské, přirozené, zažívají všechny radosti i strasti pozemského života (jejich osudy jsou vytvářeny jimi samými – bez zásahu shora)

Itálie

- Dante Alighieri – Božská komedie
- Francesco Petrarca – Zpěvník
- Giovanni Boccaccio – Dekameron
- Niccolo Machiavelli – Vladař, Mandragora

Francie

- François Villon – Závěť, Odkaz
- François Rabelais – Gargantua a Pantagruel

- Michel de Montaigne – Eseje

Nizozemí

- Erasmus Rotterdamský – Chvála bláznovství

Španělsko

- Miguel de Cervantes – Důmyslný rytíř Don Quijote de la Mancha
- Lope de Vega – Fuente Ovejuna

Anglie

- Geoffrey Chaucer – Canterburské povídky
- Christopher Marlowe – Doktor Faustus
- Thomas More – Utopia

Čechy

- Václav Hájek z Libočan – Kronika česká
- Kryštof Harant z Polžic a Bezdrůžic – cestopisy
- Jan Jessenius – vědecká literatura

Autor

- angličan
- herec, dramatik
- Stratford nad Avonou
- humanista

Tvorba

- blankverse
- alžbětinské drama
- literární typy

Do 1600

- komedie, historické hry
- Sen noci svatojánské, Zkrocení zlé ženy
- Jindřich IV. až VI.
- Richard II. a III.
- Julius Ceasar
- Romeo a Julie

Po 1600

- smrt syna
- tragédie, pesimismus
- Othelo
- Macbeth
- Hamlet
- sonety

Kniha

Obecně

- Nepůvodní námět – údajně Marlow
- tentokrát nejsou původci tragédie hlavní hrdinové, ale jejich okolí
- Dominantní renesanční rys – důraz na absolutní svobodu jedince a jeho vůle (citu) oproti svázanosti s nějakou společenskou skupinou (revolta)
- Během hry dochází k výrazné psychologické proměně – oba hlavní protagonisté vyzrávají
- Milenci jsou zcela v zajetí svých ideálů, nejsou schopni reflektovat skutečnost svého prostředí – zákonitě musí přijít tragický střet
- Milostný vztah je zde pojímán jinak než ve středověkém dramatu – zde je láska ryze smyslovou záležitostí – v podstatě ani jedna z dalších postav nedokázala odhadnout sílu vztahu.

Téma

nešťastný osud dvou milenců

Motivy

- tragická láska

Časoprostor

16. století, Itálie, Verona

Stavba

- 5 dějství
- chronologické

Žánr a druh

tragédie, drama

Postavy

Romeo

- mladý, divoký, milý, zamiluje se bezhlavě do Julie
- Z nezodpovědného floutka opravdový muž, chtěl, aby boje mezi rody ustaly

Julie

- velice mladičká, krásná dívka
- rodiče jí našli ženicha, za kterého se má brzy provdat, ona se však zamiluje do Romea.
- Vývoj – z mladé nezkušené dívky se stává dospělá žena, která je schopna pro svou lásku obětovat cokoliv. (hovadina, je to dítě)

Benvolio

- Montekův synovec
- Romeův přítel

Děj

Děj se odehrává v severní Itálii, ve městě Veroně. Zde žily dva znepřátelené rody – Kapuleti, kteří měli třináctiletou dceru Julii, a Montekové, kteří měli syna Romea. Jednoho dne sluhové obou rodů vyvolají další rozepři. Vévoda veronský jim kvůli tomu uloží ultimátum. Ještě jedna rozepře a zaplatí smrtí. Kapuletovi plánují zasnuby své dcery s mladým šlechticem Parisem. Romeo je nešťastně zamilován do Rosalie, a proto ho pro rozptýlení vezmou jeho přátelé na ples Kapuletů. Zde spatří Julii a okamžitě se do sebe oba zamilují. Během noci se rozhodnou, že se vezmou, a tak jsou bratrem Vavřincem tajně oddáni. Druhý den dojde k další rozepři, kde Tybalt zabije Mercuria, Romeova přítele. Později Tybalt vyprovokuje k boji i Romea, ten pomstí smrt svého přítele a Tybalt zabije. Romeo musí odejít z Verony, protože porušil dohodu s vévodou. Mezitím se plánuje svatba Julie a Parise. Julie však miluje Romea, nechce si Parise vzít, proto jde pro pomoc za Vavřincem. Ten jí dá nápoj, který Julii uspí a po jehož požití bude dva dny vypadat jako mrtvá. V den svatby s Parisem vypije Julie lektvar. Vypadá jako mrtvá, Kapuletové i Paris truchlí a pohřbí ji v rodinné hrobce. Vavřinec na nic nečeká a posílá ihned zprávu Romeovi. Než však sluha stačí zprávu vyřídit, dozví se Romeo o Juliině smrti od sluhy Baltazara, který neví nic o tajném plánu. Romeo okamžitě jede k hrobce Kapuletů, kde se setká s Parisem, kterého tam po hádce zabije. Když Romeo spatří v hrobce mrtvou Julii, touží zemřít po jejím boku. Tak vypije velmi silný jed a umírá. V té chvíli se probouzí Julie a jak spatří mrtvého Romea, probodne se jeho dýkou. Když k hrobce přijdou Kapuletové a Montek, jehož žena zemřela, když se dozvěděla o smrti syna, začne jim Vavřinec vysvětlovat celý příběh. Oba rody si uvědomují, že kvůli svým sporům přišly o své děti a tak si nad jejich mrtvými těly podávají ruce, čímž mezi nimi opět zavládne mír.

Ukázka

JULIE

Ach Romeo, Romeo! Proč jsi Romeo?
Své jméno zapři, odřekni se otce,
anebo, nechceš-li, zasvěť se mně,
a přestanu být Kapuletová.

ROMEO

Mám ještě poslouchat? Či odpovím?

JULIE

Tvé jméno jenom je můj nepřítel.
Tys jenom ty. Ty vůbec nejsi Montek.
Co je to, Montek? Ruka ne, ni noha,
ni paže, ani tvář, ni jiná část,
patřící k člověku. Proč nemáš jiné jméno?
Copak je po jméně? Co růží zvou,
i zváno jinak vonělo by stejně.
A tak i Romeo, nebýt Romeo zván,
by nebyl o nic méně drahocenný
než s tímto jménem. Romeo, svlec to jméno!
A za ně, které není částí tebe,
si vezmi mne!

ROMEO

Beru tě za slovo.
Nazvi mě svým, a budu znovu pokřtěn.
Už nechci nikdy víc být Romeo.

JULIE

Kdo jsi, ty muži zahalený tmou,
že do mých tajů takhle vpadáš?

ROMEO

Jménem ti říci nedokážu, kdože jsem.
Mé jméno se mi protiví, že tobě
nejdražší světice, je proti mysli.
Mít je tu napsané, já bych je roztrhl!

JULIE

Sto slov jsem sluchem ještě nevypila
z těch drahých úst, a přece znám ten hlas. -
Nejsi ty Romeo? A nejsi Montek?

ROMEO

Ni to, ni ono, máš-li mi to za zlé.

JULIE

Kde ses tu vzal? A proč jsi přišel? Mluv!
Zahradní zeď je vysoká a strmá,
a toto místo smrt, když uvážíš,
kdo jsi, kdyby tě zastih někdo z našich.

ROMEO

Na křídlech lásky přeletěl jsem zeď.
Let lásky nezastaví ani hradby.
Co láska může, to i udělá,
a tvůj příbuzní mi nezabrání.

Figure 1: ukázka